



## SAOPĆENJE ZA ŠTAMPU

Objavljeno u petak, 9 maja 2003.

# Dom za ljudska prava uručuje 5 odluka o prihvatljivosti i meritumu

Danas, u **petak, 9. maja 2003. godine u 9:00 sati** u sali Kantonalnog suda, Šenoina br. 1, Sarajevo, Dom za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu uručio je sljedećih 5 odluka o prihvatljivosti i meritumu:

### **CH/02/9434 Sabira JUSIĆ-KESEROVIĆ, Maid KESEROVIĆ i Mumo KESEROVIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine**

#### **Činjenice**

Podnosioci prijave su državljani Bosne i Hercegovine, bošnjačke nacionalnosti i žive u Velikoj Kladaši, Federacija Bosne i Hercegovine. Podnosioci prijave su supruga i djeca Fikreta Keserovića, bivšeg pripadnika Narodne odbrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna, koji je ubijen 6. aprila 1995. godine u Velikoj Kladaši. Podnosioci prijave se žale da pripadnici Narodne odbrane i porodice poginulih boraca nemaju pravo na materijalnu i zdravstvenu zaštitu, koje imaju bivši pripadnici Armije Bosne i Hercegovine i Hrvatskog vijeća obrane.

#### **Navodne povrede ljudskih prava**

Predmet pokreće pitanja diskriminacije u uživanju prava zaštićenih prema članu 9 Međunarodnog ugovora o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (pravo na socijalnu sigurnost), članu 26 Međunarodnog ugovora o civilnim i političkim pravima (pravo svakog djeteta na socijalnu sigurnost), članu 26 (pravo svakog djeteta na socijalnu sigurnost) i članu 27 (pravo svakog djeteta na primjeren životni standard) Konvencije UN o pravima djeteta.

#### **Zaključci Doma**

Dom je prijavu proglasio prihvatljivom u odnosu na žalbeni navod o diskriminaciji u uživanju prava koja su zaštićena prema članu 9 Međunarodnog ugovora o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, članu 26 Međunarodnog ugovora o građanskim i političkim pravima i članovima 26 i 27 Konvencije UN-a o pravima djeteta. Dom je prijavu proglasio neprihvatljivom u dijelu u kojem se podnosioci prijave žale da u periodu 1995-1999. godine nisu primali ni penziju, niti bilo kakvu vrstu socijalne pomoći.

Dom je smatrao da je različito postupanje bilo opravdano na osnovu toga što su, u skladu sa Vašingtonskim sporazumom i zakonima Federacije, Armija BiH i HVO bile zakonite oružane snage Republike Bosne i Hercegovine, a sada Federacije, dok Narodnoj odbrani Autonomne pokrajine Zapadna Bosna nije priznat takav status.

Dom je prema tome zaključio da Federacija Bosne i Hercegovine nije diskriminirala podnosiocima prijave u uživanju prava koja su zaštićena prema članu 9 Međunarodnog ugovora o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, članu 26 Međunarodnog ugovora o građanskim i političkim pravima i članovima 26 i 27 Konvencije UN-a o pravima djeteta.

S obzirom da nije našao povredu prava podnosilaca prijave, Dom nije naredio nikakve pravne lijekove.

## **CH/02/11108 i CH/02/11326 Zoran BAŠIĆ i Željko ĆOSIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine**

### ***Činjenice***

Podnosioci prijava su državljani Bosne i Hercegovine hrvatske nacionalnosti. Zoran Bašić i Željko Ćosić su skupa optuženi, sa još četiri imenovane osobe, za ubojstvo Joze Leutara, bivšeg ministra unutarnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine. Kantonalni sud u Sarajevu je 6. aprila 2000. godine donio rješenje kojim nalaže lišenje slobode i pritvor podnosilaca prijava pod sumnjom da su bili uključeni u kazneno djelo terorizma prema članu 146. st. 1. i 3. Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine. Podnosilac prijave, Zoran Bašić, je lišen slobode i pritvoren 10. septembra 2000. godine, a podnosilac prijave, Željko Ćosić, je lišen slobode i pritvoren 17. septembra 2000. godine. Suđenje podnosiocima prijava pred Kantonalnim sudom u Sarajevu počelo je 7. juna 2001. godine i oni su zadržani u pritvoru do 12. novembra 2002. godine, kada su oslobođeni svih optužbi i pušteni na slobodu. Oslobođanje podnosilaca prijava nije konačna odluka i trenutno je u žalbenom postupku pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine. Podnosioci prijava se žale na razna kršenja svojih prava u vezi sa njihovim pritvorom i suđenjem. Podnosioci prijava se, osim toga, žale da su diskriminirani u uživanju navedenih prava zbog toga što su po nacionalnosti Hrvati.

### ***Navodne povrede ljudskih prava***

Predmet postavlja pitanja prema članu 5, stav (1)(c), članu 5, stav 2, članu 5, stav 3, članu 6, stav 1 i članu 6, stav 3(a) Evropske konvencije o ljudskim pravima.

### ***Zaključci Doma***

Dom je utvrdio da je, u periodu do 9. novembra 2001. godine, kada je Visoki predstavnik ukinuo član 183(1) Zakona o kaznenom postupku Federacije, pravo podnosilaca prijava da odmah budu izvedeni pred sudiju radi preispitivanja rješenja o pritvoru bilo prekršeno. To se desilo jer prema starom članu 183(1) sudija nije imao slobodu odlučivanja o puštanju podnosilaca prijava na slobodu kako se zahtijeva Evropskom konvencijom.

U vezi sa pritvorom nakon 9. novembra 2001. godine, Dom je utvrdio da je trajao neopravdano dugo. Dom je uzeo u obzir da Evropska konvencija zahtijeva da se kazneni postupak vodi sa "posebnom revnošću" kada su okrivljeni u pritvoru. Navedena "posebna revnost" je u slučaju podnosilaca prijava nedostajala.

Kako je žalbeni postupak u predmetima podnosilaca prijava u toku, Dom je smatrao da nije nadležan da odlučuje o pitanju da li je način na koji je iskorišteno svjedočenje zaštićenih svjedoka u toku suđenja podnosiocima prijava bio u skladu sa pravom na pravično suđenje. Dom je odbio žalbene navode podnosilaca prijava o policijskom maltretiranju i diskriminaciji na osnovu njihove hrvatske nacionalnosti kao nepotkrijepljene.

### ***Pravni lijekovi***

Dom je naredio Federaciji Bosne i Hercegovine da svakom od podnosilaca prijava isplati 5.000 KM na ime naknade za nematerijalnu štetu i 1.000 KM na ime troškova postupka.

## **CH/99/2007 Jandrija RAKITA protiv Federacije Bosne i Hercegovine**

### ***Činjenice***

Podnosilac prijave, koji je srpske nacionalnosti, je bivši Sekretar Saveza gluhih i nagluhih Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Udruženje). Sam podnosilac prijave je gluv. U toku rata, njegov poslodavac, Udruženje, uputio ga je na "čekanje", a kasnije je njegov ugovor raskinut. Podnosilac prijave je 10. maja 1996. godine tužio svog poslodavca da bi se vratio na svoje radno mjesto. Nakon nekoliko sudskih odluka, njegov postupak je prekinut, a njegov predmet prosljeđen Kantonalnoj komisiji za implementaciju člana 143. Zakona o radu. Njegov predmet je trenutno registrovan i još se rješava pred Kantonalnom komisijom.

**Navodne povrede ljudskih prava**

Podnosilac prijave navodi povredu svog prava na pravično suđenje i efikasan pravni lijek, prava na rad i prava da ne bude diskriminisan u uživanju tih prava.

**Zaključci Doma**

U pogledu zahtjeva koji se odnosi na prestanak radnog odnosa, Dom je zapazio da je Udruženje bilo i još uvijek jeste udruženje građana. Dom je ustanovio da se žalbeni navod podnosioca prijave ne tiče uplitanja organa vlasti bilo koje od strana potpisnica Sporazuma u njegova prava prema Sporazumu o ljudskim pravima. Stoga je Dom ovaj dio prijave proglasio neprihvatljivim kao nespojiv *ratione personae* sa Sporazumom. Dom je zatim dio prijave u vezi sa navodnom povredom člana 6 Konvencije u pogledu dužine postupka proglasio prihvatljivim.

Postupak podnosioca prijave je trajao 6 godina i 11 mjeseci do dana donošenja odluke, uglavnom zbog činjenice da je Općinskom sudu trebalo gotovo pet godina da donese prvostepenu odluku u predmetu podnosioca prijave. Dom je zapazio da je predmet podnosioca prijave još uvijek u toku pred Kantonalnom komisijom Federacije koja nije nadležna za rješavanje predmeta. Dom je zapazio da je podnosilac prijave doprinio odugovlačenju postupka i da je krivični postupak koji je vođen paralelno do 13. decembra 1999. godine mogao prouzrokovati dodatno odlaganje parničnog postupka. Međutim, ovi elementi nisu objasnili zbog čega je bilo potrebno da se postupak vodi skoro pet godina da bi se donijela prvostepena odluka, imajući u vidu da je u pitanju tek djelimična odluka. Dom je, stoga, ustanovio povredu prava podnosioca prijave na pravičnu raspravu u razumnom roku zagaranovanog članom 6 stav 1 Konvencije.

**Pravni lijekovi**

Dom je Federaciji Bosne i Hercegovine naredio da preduzme sve potrebne korake da osigura da predmet podnosioca prijave bude riješen konačnom i obavezujućom odlukom u razumnom roku. Dom je dalje naredio Federaciji Bosne i Hercegovine da podnosiocu prijave isplati iznos od 1.000 KM na ime kompenzacije za nematerijalnu štetu.

**CH/98/640 S. J. protiv Federacije Bosne i Hercegovine****Činjenice**

Predmet se odnosi na pokušaje podnosioca prijave da uspostavi vlasnički odnos nad stanom koji je kupio 3. aprila 1992. godine. Podnosilac prijave je kupio stan od B.Č-a, koji je pak stan otkupio 24. februara 1992. godine od bivše Jugoslovenske narodne armije (u daljem tekstu: JNA). Podnosilac prijave je napustio stan za vrijeme oružanog sukoba i vratio se u njega marta 1996. godine. Nakon povratka, članovi Vojnog stambenog fonda Armije Republike Bosne i Hercegovine obavijestili su ga da stan ne koristi zakonito te da je moguće da će biti deložiran. Stan je proglašen trajno napuštenim septembra 1996. godine. Aprila 1996. godine, podnosilac prijave je pokrenuo postupak pred Općinskim sudom II u Sarajevu radi uspostavljanja vlasničkog odnosa nad stanom. Taj postupak je i dalje u toku. Kako sud još nije donio odluku u predmetu, organi Federalnog ministarstva odbrane odbijaju da priznaju podnosioca prijave kao vlasnika predmetnog stana.

**Navodne povrede ljudskih prava**

Predmet pokreće pitanja po članovima 6, 8 i 13 Evropske konvencije o ljudskim pravima, kao i po članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju.

**Zaključci Doma**

Dom je ustanovio da, u pogledu povrede člana 6 Konvencije, predmet pred domaćim organima nije toliko složen da iziskuje odugovlačenje do koga je došlo, te postupanje tužene Strane krši prava podnosioca prijave na pravično suđenje u razumnom roku po članu 6 Konvencije.

U pogledu povrede člana 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju, Dom je prvo našao da, premda je moguće da su ugovorna prava B.Č-a predmet određene neizvjesnosti, B.Č je uprkos svemu imao prava posjeda na predmetni stan. Prema tome, Dom je ustanovio da podnosilac prijave ima valjana prava na predmetni stan koja proističu iz kupoprodajnog ugovora s B.Č-om, tako da nepriznavanje od strane domaćih organa vlasti njegovih prava na stan po osnovu ugovora o kuporodaji predstavlja trajno

uplitanje u njegova prava na neometano uživanje imovine, čime Federacija Bosne i Hercegovine krši član 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju.

**Pravni lijekovi**

Federaciji Bosne i Hercegovine je naređeno da preduzme sve neophodne korake da obezbijedi hitno rješavanje zahtjeva podnosioca prijave pred Općinskim sudom II i u svim narednim sudskim postupcima koji se odnose na istu stvar. Dom je takođe naredio da Federacija Bosne i Hercegovine spriječi sve buduće pokušaje deložacije podnosioca prijave iz predmetnog stana do donošenja pravosnažne odluke domaćih organa kojom se određuju prava podnosioca prijave na stan.

**CH/02/12226 Ibrahim HAZIRAJ i Ašida HAZIRAJ-FEJZIĆ protiv Republike Srpske**

**Činjenice**

Predmet se odnosi na pokušaje podnosilaca prijave, bračnog para, da vrate u posjed svoju kuću u opštini Pale, Republika Srpska. Podnosioci prijave su podnijeli prijave Komisiji za imovinske zahtjeve raseljenih lica i izbjeglica (CRPC) koja je donijela odluke kojima se potvrđuje da su bili *bona fide* posjednici. Nadležne vlasti nisu izvršile njene odluke.

**Navodne povrede ljudskih prava**

Predmet pokreće pitanja prema članovima 6, 8 i 13 Evropske konvencije o ljudskim pravima i članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju u vezi sa pravom da se ne bude diskriminisan. Podnosioci prijave traže da vrate u posjed svoju kuću i traže kompenzaciju.

**Zaključci Doma**

Dom je proglasio prijavu prihvatljivom u dijelu u kojem je upućena protiv Republike Srpske jer se od podnosilaca prijave ne može zahtijevati da iscrpe nijedan dalji domaći pravni lijek.

Dom zaključuje da su podnosioci prijave bili diskriminisani zbog svoje nacionalnosti (par bošnjačke i albanske nacionalnosti) od strane vlasti Republike Srpske u uživanju svojih prava na poštivanje njihovog doma i neometano uživanje svoje imovine.

Dom takođe nalazi da je došlo do uplitanja u pavo podnosilaca prijave na poštivanje njihovog doma što nije u skladu sa zakonom i zato je došlo do povrede člana 8 Konvencije. Dom dalje nalazi povredu prava podnosilaca prijave zagantovanih članom 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju pošto uplitanje u pravo podnosilaca prijave na neometano uživanje u njihovoj imovini nije bilo u skladu sa uslovima predviđenim zakonom.

**Pravni lijekovi**

Dom je naredio Republici Srpskoj da vrati podnosiocima prijave u posjed njihove kuće bez daljeg odlaganja, a najkasnije do 9. juna 2003. godine, bez obzira da li će bilo koja od strana podnijeti zahtjev za preispitivanje odluke po članu X(2) Sporazuma o ljudskim pravima. Dom je dalje naredio Republici Srpskoj da plati podnosiocima prijave kompenzaciju kao priznanje za njihove patnje zbog nemogućnosti da vrate u posjed kuću na vrijeme i za gubitak korišćenja svoga doma.